

SZÉKESEFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

Városi, megyei, a fejérmegyei gazdasági-egylet, községi jegyzők, iskolatanács és a tanítók egyletének

A lap ára

házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

39. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményekérti díjak a „kiadó-hivatal” Klökner Péter könyvkereskedésében vétetnek fel.

Nyilttérbeni közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Igazgatói mondanivalók

azon t. szülőkhöz, kik gyermekeiket a helybeli főreáltanodába óhajtják küldeni *).

Tartalom: I. A reáltanodák csélja és tantárgyai. — II. Fegyelem.

I.

A külföld, de különösen a művelt Németország példájára, hol a reáltanodák mind gyors elterjedésük tekintetéből, mind belértékükre nézve, virágzásuk tetőpontjához közelednek, — nálunk Magyarországon a reáltanodák életbeléptetése hasonlóan oly jótékony hatású, hogy annak szükségességét nemcsak egyes felvilágosodottak, hanem a hazai törvényhozó testület és ennek utján a kormány is méltányolja, sőt a hol csak a körülmények engedik, Pécs, Temesvár, Szeged, Kecskemét, Körnőczbánya s más városok példájára életbe is lépteti.

A reáltanodák belserveszetüknél fogva, mely szerint al- és felreáltanodára oszlanak, jelenleg

ketős hivatást töltenek be; egyrészt önálló, végképzést nyújtanak hazánk polgárainak, de másrészt előkészítik őket a gyakorlati és szakismereteket egész terjedelmükben kezelő technikai pályára. Oly ifjú, ki egy ilyen tanfolyamot befejezett, magát a nagy világnak nemcsak mint hivatalnok, mérnök, építész, gépész vagy bányász, erdész, gazda, gyógyszerész vagy bármilyen magasabb iparos, gyáros vagy kereskedő mutatja be; hanem beavatottik számtalan, meglepő tünemény és mű titkaiba és bizonyára ez a legnemesebb és legszebb feladat. Bár minél többen juthatnának a realismeretek birtokába.

Azon időpont, melyben a szakértő iparos s képzett technikus állása és működése tudatlanságból kicsínléseknek volt kitéve, már letűnt, elsöpörték azt a legutóbbi évtizedek bámulatos eseményei.

Nagyon csalódnak azok, kik figyelmüket csak azért nem fordítják a reáltanodák felé, mert azt hiszik, hogy ezek nem képesek az ifjakat fényes és méltóságteljes állásra nevelni. Állását nagygyá tenni képes ma már bármely a gyakorlati szakhoz tartozó tevékeny és értelmes állampolgár, mint arra nem-

csak Észak-Amerikában, Poroszthon vagy Angliában, hanem — hála a haladásnak — már hazánkban is elég példa van. — Mint tudva van a realiskolák — álláspontjukat tekintve a nép- s polgáriskolák — a polytechnikum között foglalnak helyet, s mint már fennebb említve volt, fel- és alreáltanodára oszlanak. Az alreáltanoda előkészít a felreálra, de egyúttal a közép- és magasabb iparágakra egy általános, önálló képzést eszközöl. Tárgyait népszerű alakban kezeli és legkevesebb 3 osztályból áll. A felreáltanoda az alreálban megkezdett tanítást tudományos modorban folytatja, és előkészít a technikai tudományokra, szinte 3 osztályt tartalmaz.

Egy teljes reáltanodának jelenlegi tantárgyai a következők: a) vallás, b) tannyelv (nálunk a magyar), c) egy második élőnyelv, mely az illető tájon leginkább divatozik, d) német nyelv, a mennyiben nem lenne a már említett nyelvek közt, e) általános földirat és honisme, történelem kapcsolatban a polgári jog- és alkotmánytannal, f) mennyiségtan (elemi és felsőbb), g) politikai számtan kapcsolatban a váltó- és vámismével, könyvvitel, h) természetrajz,

TÁRCZA.

A hét történetéből.

Három napig a szőlőbe botorkálni, enni, inni, táncolni? s a negyedik nap reggelén tárczát írni, nem nagy feladat, mikor a sok édes benyomások el nem mosódott képei még élénken tűnnek élénk. Az igaz! hogy soha sem hittem, miként abba a turózsákba (de ne tessék félreérteni, nem holmi vászonacsokról van szó, hanem a fehérvári szőlőhegy nyugoti oldaláról) oly jól lehessen mulatni, miként három nap alatt sem voltam képes belőle kikeveredni, pedig nagyon vonzott valaki, a keleti oldal felé is, de hiába a nap nem mindenütt süt egyenlő melegséggel, és bizony jól éreztem magam, szó a mi szó arra van minden szép leány (kivéve a ki ninss) és a szives házigazdák is. Most egy éve mindig a keleti oldalán voltam a hegynek — az igaz, hogy az eszem most is ott járt — hanem nincs az a szellem, az a finomság és vendégszeretet, meg mind ebbe a paradicsomforma turózsákba.

Szüret van folyvást, robognak a kocsi a hegy felé, s ugyszólván ünnepies színt ölt az emberek azon része, kik az ősi vendégszeretet rovására barátjaik pinczéjébe sietnek, hol azután félig unalmasan, félig dalolva elmorzsolják az időt, mert hiába eltagadni nem lehet, hogy a mi nemzeties jellegű, világhírű kedvünket elvitte a golya, minden törekvés hasztalan, most a kedélyek nincsenek úgy hangolva, mint hajdanában, most már az éhletőség, geschäft, még tudja Isten? miféle ábrándok nyomasztólag hatnak a kedélyekre, s csak elvétve találunk olyan helyre, hol megtaláljuk azon rokonelemekből létrejött vig, barátságos, fesztelen jókedvet, mely a magyart egykor világhírűvé tette. Habár a házigazdák a lehető előzékenyek, kedélyesek, s ugyszólván majd megölik az embert sziveségeikkel, hisz a szőlőhegyen mindenki vendégszerető óhajt lenni, a mi dícséretre méltó tulajdon is. A kik pedig a sorstól oly mostohán áldattak meg, hogy a hegyre csak b'lingérezésre hivatalosak, azok megtudták a szüretet a városházáról, hol csak a hajduk képviselték a tisztviselőket, no de jól esik ő nekik is a szabadság és élvezet, mert az emeleten bizony tevékenyek, és munkások, míg a földszintiek egyrésze hetivásárkor az utcára néző ablakokba, mint a város kirakataiba mutatják magukat, hogy a falusi község is megismerje, a mi szemem szedett embereinket.

Szüret — annak a kinek — még gyermekkoromban

sem igen örültem neki, most pedig még furcsábban vagyok vele, mert a tavalihoz olyan emlék köt, mely egész életem megfosztotta szabadságától. No de ugy kell nekem! azonban, ki tudja az örök ifjúságrai kárhóztatás nem megkívántató lépés-e arra, hogy az ember annál könnyebben jusson a mennyei birodalomba.

Az egész szüreti mulatságba a természet szemlése a legnagyobbszörűbb, a legmegragadóbb, hisz ha egy magaslatra fölmeleg az ember s végig tekint a rónán, belemertülve a természet pusztulásának szemléletébe, egy soha, de soha nem tapasztalt édes bús érzet hatja át valónkat, mert a szenvedő lélek rokonszenven vigaszt talál a mulandóságot tükrözető képekben, s önkénytelenül jön ajkainkra; hisz itt a szabadban a fájó lélek is szabadabban szállhat.

Az idő félborongos, hogy hozzá készítse keblünket a néma merengéshez, néha egy egy esőcsepp hull arczunkra, s összefolyik a fájóérzet sajtolta könnyekkel, melyeket a hullatag sárgás falevelek panaszos hangja, mik a szél által ide s tova üzetnek, zavarnak meg néha. Mikor egy a levél leesik a fáról, annak oly sajtóságos esési hangja van, mely a titokszerűséggel határos, azután jön egy kis szellő s hajtatik általa a végtelenségbe. A növényzet habár még mindég zöldes lepelben tükröződik a távolból, oly bánatosan, töröten csüng és ingadoz, mintha mondaná, rövid az életem, napjaim megszámlálvák. A virág félig hervadtan, félig elszáradva, talán illatát már egészen elvesztve — haldoklásának végperceit éli, pedig halálának okozója a nap, most már nem süt oly melegen, a melynek sugarain bocsájtott csókjai égették az enyészet országába, szerelmesek voltak egymásba, és mégis elválnak, — de vigaszuk, hogy rövid idő múlva ismét találkozandnak, midőn a nap tüzes csókjaival a tavasszal új életre teremti kedves virágát.

Azok a virágok hervadásai, melyek a hölgyek keblének díszítésül pár napig élnek, s tán minden hónap és évszakban nyílnak, nem bírják ennyire megnyerni rokonszenvünket, — hisz élénken figyelmeztetnek bennünket arra, hogy sok női szív is hozzájuk hasonló életet él, az ő érzelmeik is (kivéve a kiveendőket) hamar változnak, minden évszakban másnak nyílnak, s megtalálják az újabbat, még azt sem engedik meg, mit a virágnak, hogy keblükön hervadhasson el, kinek életét és érzelmét magukhoz lánczoltak.

De hova mentünk a szüreti és természet szemléléséből, humoristikus tárczát akartunk írni — s ime elégikus hangon irt sorokat fűztünk össze, no de lehetnek kedves olvasóim között is elegendő, kik e sorok értelmén osztoznak, s mindegy saját gondolataik meg-

közelítéséhez megtaláltuk az utat, mint Boka Károly a híres népzenező a napokban adott hangversenyén vonójával sok magyar szívhez, de olyan hangokat is csalt ki hegedűjéből, mintha fájó lelkeink titkos érzelmeiből gyurt hurokon játszott volna. Nekem az a nótája tetszett: „Ha tudad, hogy nem szeretted” stb. Hanem van nekünk egy szeretetre méltó „Azor” kis barátunk, az erővel azt állítja, mikép legjobban játszotta azon dalt: „En ültettem a rózsafát” stb. Kénytelen vagyunk neki igazat adni, ki tudja? rövid idő múlva nem együtt énekeljük-e?

Még valamit elfeledtünk a szüretéről, azon pénzen vásárolt mesterséges csillag-hullásokat s szakadatlan puffogatókat, melyek egész héten a hegyen folytak, hanem én erre azt gondoltam, hogy azon haszontalanul kidobott összeggel, milyen szép árvaházat lehetne építeni városunkba, s így hány szenvedőnek törölnök le könnyeit s hány árvának adnánk menhelyet, mert bizony szégyen, hogy maig sincs árvaházunk. Pedig, kik ily haszontalan mulatságra oly könnyedén dobják ki a pénzt, a nemesebb czélokra sem szabadna megfelekedezni.

Tigram.

Ugy elnézlek áhitattal!

Ugy elnézlek áhitattal,
Némán, szóvaltanul;
Különösen halvány arczod
Melyen üdvöm honol.

Tanulmányozom ihlettel
Márvány hidegségét;
Melyről a dacz tükrözése
Reményem tépi szét.

Szemeidnek tekintete
Vonz s magával ragad,
Én gyönyöröm lelem benned
Habár lelked tagad.

Hisz a virág kelyhét nyíltan
A nap felé tárja;
Pedig sejtí, hogy utóbb is
Az léssen halála.

Te is nap vagy keblem egén
Habár gyűlölsz engem?
De azért én életedet
Imádvá követem.

Csitári Kálmán.

i) természettan (physika), j) vegytan (chemia), k) elméleti és gyakorlati mértan, l) építészet, építészeti-rajz és géprajz, m) rajzolás, n) szépirás, o) tornászat (gymnastika).

Rendkívüli tantárgyak:

p) Francia-, angol- vagy olasz- és latin nyelv, q) mintázás, r) gyorsírás, s) ének, t) zene.

A mi a kötelező tantárgyakat illeti, különösen az alreáltanodákban, zsinórmértékül szolgálhat a következő vázlat:

1) Bár szigoruan véve a vallás tanítását a szülőket és a lelkiatyákat illeti, mindazonáltal a vallás tanodánknál nemcsak hogy kötelező tantárgy, melyből ha érdemjegye nincsen bármely valláshoz tartozó tanuló — bizonyítványt sem kaphat, hanem az igazgató és tanári testület kötelességének ismeri felügyelni arra is, hogy minden tanuló az isteni tiszteletben részt vegyen és vallási kötelességeinek eleget tegyen.

2) *Magyar nyelv.* Célja: folyékony és tiszta beszéd; biztos alkalmazása a nyelvnek írásra tekintettel a nyelvtanra, helyesírás és jelzésre; ismerete a közönséges ügyiratoknak; az ízlés fölbresztése olvasmányok és szavaltatok által. A tanulók kötelesek minden két héten egy házi- és egy iskolai dolgot készíteni.

3) *Német nyelv.* A németnyelvben gyakorlott tanulóknál azon cél tűzött ki, mely a magyarnál követelték; kezdőknél fordítások folytonos gyakorlata és az alaktan elemeinek ismertetése, valamint igen gyakori írás által történik a nyelv elsajátítása.

4) *Földrajz és történelem.* Célja: átnézetes ismerete a földfelületnek természetes és politikai besorolása szerint, különös tekintettel az ipari és kereskedelmi viszonyokra.

Szabatos ismerete az osztrák birodalomnak és a magyar királyságnak. Az európai kultúrnépnek, különösen azon néptörzseknek története, melyek az osztrák-magyar államban egyesítve vannak; az ó- és középkornak története. Alapos ismerete a hazai történelemnek.

5) *Számtan.* Célja: biztosság a számvetésben, szigoru gyakorlata a közéletben előforduló praktikus számításoknak; fejszámolás. Váltoisme és egyszerű könyvvitel gyakorlati alapon. Betűszámán.

6) *Természetrész.* Célja: szemléltetésre alapított, összehasonlító ismertetése a terményeknek, systematikai és ipari tekintetben. A természetrész anyagok megválasztásánál leginkább a művészet, ipar és kereskedelemre fontos tárgyak szolgálnak irányadónak.

7) *Természettan (phisika).* Célja: ismerete a legfontosabb természeti törvényeknek, folytonos experimentálás és szemléltetés kíséretében. Magyarázata a legfontosabb természeti tüneményeknek, a műiparra alkalmazhatók bővebb elemzése. A tananyag e szakból: a testek általános tulajdonságai, halmazállapotuk, hőtán, elpárolgás, a föld hőviszonyai; szilárd, csepfolyó és légnemű testek nyugtana és mozgása, különös tekintettel a géptanra; a hangtan legfontosabb tételei, fénytán, delezesség és villamosság és mindezek technikai alkalmazása.

8) *Vegytan (chemia).* Célja: a vegytan főbb tanainak ismertetése experimentálásokra alapítva, folytonos hivatkozással a különböző iparágakra. Ezek alapján szabatos ismerete a nevezetesebb vegykészítményeknek és gyártmányoknak, azok alkalmazása és készítése.

9) *Mértan és mértani rajz.* Célja: a mértani testek ismerete és azok gyakorlati alkalmazása földmérésekre és területszámításokra; a testek köbtartalmának kiszámítása. Ezekhez járul a mértani testek helyes felfogása és azok szabadkézből rajzolása.

10) *Szabadkézi rajzolás.* Ezen tantárgy a reáltanodák egyik főkölléke; célja általában: alakok helyes felfogása és azok ügyes utánzása, elősegítve mértani vonalok, lapok és testek rajzolása, valamint az emberi test, az állatok és növények részeinek szabatos utánzása által, szabadkézből minták után, a vázlatozástól kezdve a tökéletes rajzokig. Ösztönzésül a legjobb rajzok havonként az illető osztályokban kifüggeszettek.

11) *Szépirás.* Célja: tiszta és szép kézirat magyarban és németben; a különböző betűminták gyakorlati elsajátítása és alkalmazása.

12) *Tornászat (gymnastika).* Célja: erőteljes fejlesztése a testnek egészségi szempontból, hogy az elkerülhetetlen hosszas ülésnek káros következményei ellensúlyoztassanak.

A rendkívüli tantárgyakra vonatkozólag megjegyzendő, hogy azok a tanulók által szabadon választhatók, de ha egy tanuló — szüleinek beleegye-

zésével — magát egyik rendkívüli tantárgyra elhatározza, az reá nézve oly kötelező, mint bármelyik rendes tantárgy.

A szépirás csak az alreáltanodára kötelező; az éneken minden tanuló köteles részt venni.

Zene. Tekintve egyrészt a zenének rendkívüli befolyását a művelődésre, de másrészt ama nagy hiányt, mely városunkban a nyilvános zenetanítás körül mutatkozik, gondoskodva van arról, hogy a tanulók a zene bármelyik ágában alapos oktatást nyerhessenek. — Az igazgatóság e célra Farkas Gyula és Bernreiter Lipót urakban oly erőket nyert, kik már előre biztosítják a jó sikert.

A főreáltanoda növendékei lehetnek nyilvános-, magán- vagy rendkívüli tanulók. — A nyilvános tanuló az intézet előadásainak szabályszerű látogatására, törvényeinek és rendszabályainak teljes megtartására van kötelezve. — A magántanuló magán-szorgalom útján készül s tanulmányi előmenetelének igazolására csak magánvizsgálatot tesz az intézetben. — A rendkívüli tanuló csak egy vagy néhány tantárgy hallgatása végett jár az intézetbe, s ennél fogva igényt nem tarthat az intézet által a nyilvános tanulóknak nyújtott előnyökre, mindazonáltal kötelezve van az intézet törvényei és szabályai megtartására.

A nyilvános tanulók szabályszerű felvétele szeptember hó két utolsó és október 4 első napján történik. Ezentúl október 15-ig csak igazolt alapos okoknál fogva vehet föl az igazgató, október 15-én túl a hó végeig rendkívüli esetekben a tanári szék, október havának lefolyása után pedig csak a felsőbb tanhatóság adhat engedélyt a felvételre, és pedig oly feltétel mellett, hogy a felveendő az időközben előadott tanulmányok ismeretét szóbeli vizsgálat által igazolni tartozik.

A felvétel feltételei: a) a reáltanoda első osztályába szabályszerűen csak a 9 évet betöltött, vagy idősbb növendék vétethetik föl. b) Az első osztályba felveendő kivétel nélkül felvételi vizsgálatra kötelezve. Ezen vizsgálaton az ismeretek mértékére nézve kívánatik: alaposág és biztosság az értelmes és folyékony olvasásban, a nyelvtanból az alaktan főbb részeinek, az egyszerű, bővített és összetett mondatoknak ismerésében, feltünőbb hibák nélkül jól olvasható dictandó írásban, a tizes számrendszer tudásában ezerig, a négy alapműveletben egész és tört-számokkal. A felvételi vizsgálatok rendszerint a beirási napok délutánjain tartatnak meg és érettség díj nem fizetetik. c) A felsőbb osztályokba való felvétel az azelőtti osztályról szóló legalább első rendű bizonyítványtól tételezettek föl.

A gymnasium 1-ső vagy 2-ik osztályát végzett tanuló fölvetetik a reáltanoda 2-ik illetőleg 3-ik osztályába, ha utóbbi esetben kitünő vagy jeles bizonyítványt mutathat föl; a gymnasium 3., 4. és 5-ik osztályát végzett tanulók a reáltanoda 3., 4., illetőleg 5-ik osztályába vétetnek föl, ha egyes tantárgyakból pótvizsgálatot tesznek.

A nyilvános tanulók szülei vagy ezek helyettesei minden évnegyedben bizonyítvány által értesítettek a tanulók tevékenységéről és magukviseléséről.

A mi az egyént valódi önállóságra képezi, az a fegyelem. Fegyelmezni kell a nevelés alatt álló ifjúnak mind elméleti, mind gyakorlati tehetségeit, hogy helyes irányban és kellő arányban fejlődjenek. — A gyermeknevelés legelső kötelessége a családot illeti; ennek kezeiből veszi át a gyermeket az iskola, hogy rajta az emberművelés nehéz munkáját folytassa mindaddig, míg oly állapotba helyezi, hogy biztossan adhatja át a társadalomnak.

Ámde az iskola, ha sikerrel akar működni, soha sem nélkülözheti a család közreműködését; mert hiszen az iskolába járó gyermek, végre is többet forogódik a család, mint az iskola körében. Az iskolai és családi nevelés biztossan csak úgy érheti el célját, ha egymással összhangzásban van. Hogy ez kellőképp megtörténhessen, jónak látja az igazgatóság és tanári kar a fegyelmi szabályok közzétételét.

II. Fegyelmi szabályok. A vallás és közoktatási magas ministerium által a rendes tanulók számára az itt következő fegyelmi szabályok vannak megállapítva. A magán és rendkívüli tanulók azon mérvben, melyben a tanintézethez viszonyba lépnek, kötelesek ugyanazokhoz alkalmazkodni.

1. § A tanulók kötelesek a meghatározott valásukbeli isteni tiszteletekben, s vallási gyakorlatokban résztvenni, s e tekintetben teljesíteni mindazt, a mi vallásuk köréhez tartozik.

2. § Minden növendék, mivel Isten után szüleinek köszönhet legtöbbet, irántoki háláját és sze-

retetét jó magaviselete és szorgalma által igyekezzék tanusítani.

3. § Tisztelje a tanári kart, annak minden egyes tagját ide értve, kik anyagi és szellemi javának előmozdításán fáradoznak, tisztelje pedig ne csak külsőleg, hanem főképp azáltal, hogy figyelemzetésükhöz s intésükhöz alkalmazkodik, rendeleteinek engedelmeskedik, s tanácsaikat követi.

4. § Tisztelettel viseltesék a felsőbbbségi személyek, az érdemeik által kitünő férfiak, s általában az öregebb koruak iránt, legyen udvarias mindenkivel, mert ez a tanulónál kívánt méveltség elutasíthatlan követelménye.

5. § Szeresse és becsülje tanuló társait, hogy azok viszont szeressék és becsüljék. Ha magát tanuló társa által sértettnek véli, óvakodjék, minden visszatortlástól, mert senki sem lehet bíróját ügyében, hanem kerülve minden ellenséges vadszkodást, terjessze ügyét az osztálytanár, és ez uton az igazgatóság elé, hogy az igazság szerint megítélthessék.

6. § Ha több tanulónak van panasza, soha tömegesen, hanem csak egyenkint jelenhetnek meg az illető tanár vagy igazgató előtt, szem előtt tartván azon tiszteletet, melylyel az igazgatónak s tanári karnak minden viszonyok és körülmények közt tartoznak.

7. § A tanintézeti épület s tanterem azon hely, hol az ifju saját jövő boldogságának alapját veti meg, ennél fogva mellőzendő benne minden, mi azon nagy cél méltóságával ellenkezik. Ilyen a lárma, illetlenkedés, mások faggatása, pörlekedés, veszekedés.

8. § A jó rend hozza magával, hogy a kiszabott időben mindenki saját osztálytermében kijelölt helyén legyen, s ott feladatait ismételve várja be az előadás kezdetét.

9. § Az iskolában tisztán és illedelmesen öltözködvé jelenjék meg, úgy hogy külseje által is tanuló ifjuhoz illő méveltséget tanusítson.

10. § Megkivánatik, hogy mindenki a szükséges, tisztán tartott írószerekkel és könyvekkel ellátottan jöjjon az intézetbe. Iskolai kézi könyveken kívül más könyvet, vagy akármely szert, melyre ott szükség nincs, oda hozni, elkobzás büntetése alatt nem szabad.

11. § Előadások alatt a legnagyobb csend és figyelem ajánlatik, mert ezek nélkül a tudományokban kellő haladást tenni nem lehet.

12. § Minthogy a komolyabb tudományok megszerzése gyakorlati tevékenységtől is feltételeztetik, szigoruan tilos a hazai vagy iskolai feladványokat mástól átcsempézni.

13. § Az előadásokra későn jönni, vagy azokat szükség nélküli kimenés, egymás kikopogtatása vagy akárminmemű tett által megháborítani nem szabad.

14. § Szünetek alatt a folyosókon, az udvaron vagy az iskolai épület előtt való ácsorgás, mely a jó renddel meg nem fér, és a tanuló szórakozottságát mozditja elő, meg nem engedtetik.

15. § A második, harmadik és következő előadási óra közt engedélyezett 10 percnyi szünet alatt azonban a tanulók a tantermet elhagyhatják, hogy az igazgatóság által a helyi viszonyokhoz képest e célra kijelölt helyeken a szabad levegőt élvezhessék.

16. § Hanyagságból a tanulónak egyetlen tanórát sem szabad elmulasztani.

17. § Ha az iskola-mulasztás előre nem látott akadály miatt történt, a tanuló azt az iskolában való legelső megjelenésekor az osztálytanárnál a szülok, vagy gazdától hozott hiteles irat, vagy ha az elmaradásnak oka betegség volt, orvosi bizonyítvány által tartozik igazolni.

18. § Előre látható akadályozás esetében a tanuló, ha mulasztása egy napnál továbbra nem fog terjedni, az osztálytanárnál, ezentul pedig az igazgatónál tartozik előre engedélyt kieszközölni, de mindenkor szüloinek vagy azok helyettesének írásbeli kérelme alapján.

19. § Azon tanuló, ki igazolatlanul, habár szakadozottan is annyi órát mulaszt, a mennyi a heti órák összege, a tanintézetből kilépettnek tekintetik.

20. § A tanintézetbe jövetel, és abból való kimenetel mindenkor illedelemmel, csend- és rendben történjék.

21. § Az utcákon és a tanodai épület, valamint vásár- és ünnepnapokon a templom előtti csoportozás, céltalan idözés, futkározás, fütölés, folyosókon ácsorgás, lépcsőkön veszélyes ugrándozás vagy taszigálás oly tettek, melyek az ifjuság irányában csak rosz itéletekre nyujthatnának alkalmat.

22. § Az iskolai padokon való faragás, rajzolás és írás a tanintézet- vagy bármely épülethez tartozó falakon, azok bemocskolása, vagy rongálása, — to-